

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ РИНКОВИХ ВІДНОСИН»
Kyiv University of Market Relations**

ЗБІРНИК ТЕЗ

міжнародної науково-практичної конференції

THESIS

of International Scientific and Practical Conference

МОДЕРНІЗАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ В ПЕРІОД ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ: ПРОБЛЕМАТИКА ТА ПЕРСПЕКТИВИ

28 жовтня 2025

October, 28, 2025

**MODERNIZATION OF UKRAINIAN LEGISLATION DURING THE
PERIOD OF MILITARY CHALLENGES: PROBLEMS AND PROSPECTS**

**Київ 2025
Kyiv 2025**

міжнародна науково-практична конференція
**«МОДЕРНІЗАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ В ПЕРІОД ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ:
ПРОБЛЕМАТИКА ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

**УДК 34
Т68**

*Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
ВНЗ «Київський університет ринкових відносин»,
(протокол № 2 від 30.10.2025)*

Рецензент:

Надія Армаш, доктор юридичних наук, доцент, заступник директора ДП «Центр судової експертизи та експертних досліджень» Державної судової адміністрації України

МОДЕРНІЗАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ В ПЕРІОД ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ: ПРОБЛЕМАТИКА ТА ПЕРСПЕКТИВИ: збірник тез міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 28 жовтня 2025) / за заг. ред. к.ю.н., доцента, завідувача кафедри права Загрішевої Н.В. – Київ: ВНЗ «Київський університет ринкових відносин», – Київ, 2025.– 280 с.

Збірник наукових праць присвячений питанням модернізації законодавства України в період воєнних викликів. Він дає можливість отримати чітке уявлення про теоретико-правові та методологічні проблеми правотворення, проблеми правотворення в окремих сферах адміністративного, господарського, цивільного, кримінального, екологічного та інших галузей права, проблеми реалізації норм міжнародного права в національному законодавстві України.

Збірник розрахований на науковців, викладачів, аспірантів, студентів і фахівців у сфері права, державного управління тощо.

Збірник друкується в авторській редакції. Відповідальність за достовірність і точність інформації, наданої в рукописах, несуть автори.

РЕДКОЛЕГІЯ:

Надія ЗАГРІШЕВА, кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри права Вищого навчального закладу «Київський університет ринкових відносин» (Київ, Україна).

Юлія ВОЛКОВА, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри права Вищого навчального закладу «Київський університет ринкових відносин» (Київ, Україна)

Ігор СЕРГЄСВ, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри права Вищого навчального закладу «Київський університет ринкових відносин» (Київ, Україна)

Олег ГАЙДУЧОК, викладач кафедри права Вищого навчального закладу «Київський університет ринкових відносин» (Київ, Україна).

УДК 34

Вищий навчальний заклад
«Київський університет ринкових відносин», 2025

UDC 34

T68m

*Recommended for Publication by the Decision of the Academic Council
Kyiv University of Market Relations
(Minutes of meeting No. 2 of 30.10.2025)*

Reviewer:

Nadiia Armash, Doctor of Legal Sciences, Deputy Director of the State Enterprise «Center for Ship Expertise and Expert Investigation» of the State Shipping Administration of Ukraine

MODERNIZATION OF UKRAINIAN LEGISLATION DURING THE PERIOD OF MILITARY CHALLENGES: PROBLEMS AND PROSPECTS: Proceedings of International Scientific and Practical Conference (Kyiv, October, 28, 2025) / by the General Editorship PhD of Law, Associate Professor, Head of Department of Law **Nadiia ZAHRI SHEVA**. – Kyiv University of Market Relations, 2025 – 280 p.

The collection of scientific works is devoted to the issues of modernization of Ukrainian legislation during the period of military challenges. It provides an opportunity to get a clear idea of the theoretical-legal and methodological problems of law-making, the problems of law-making in certain spheres of administrative, economic, civil, criminal, environmental and other branches of law, problems of implementing the norms of international law in the national legislation of Ukraine.

The collection is intended for scientists, teachers, postgraduate students, students and specialists in the field of economics, management and law.

The collection is published in the author's edition. The authors are responsible for the reliability and accuracy of the information provided in the manuscripts.

EDITORIAL BOARD:

Nadiia ZAHRI SHEVA, PhD in Law, Associate Professor of Department, Head of Department of Law, Kyiv University of Market Relations (Kyiv, Ukraine);

Yuliia VOLKOVA, Doctor in Law, professor, Professor of the Department of Law, Kyiv University of Market Relations (Kyiv, Ukraine);

Ihor SERGEEV, PhD in Law, Associate Professor of Department of Law, Kyiv University of Market Relations (Kyiv, Ukraine);

Oleh HAIDUCHOK, teacher of Department of Law Kyiv University of Market Relations (Kyiv, Ukraine).

UDC 34

Kyiv University of Market Relations, 2025

Міжнародна науково-практична конференція **«МОДЕРНІЗАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ В ПЕРІОД ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ: ПРОБЛЕМАТИКА ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**, яка відбулася 28 жовтня 2025 року на базі Вищого навчального закладу «Київський університет ринкових відносин» об'єднала науковців та практиків у сфері юриспруденції. Організатором науково-практичного заходу виступила кафедра права ВНЗ «Київський університет ринкових відносин» під керівництвом Надії Загрішевої, кандидата юридичних наук, доцента.

Тематичні напрямки міжнародної науково-практичної конференції характеризувалися міждисциплінарним підходом і охоплювали широкий ряд важливих питань, зокрема розвиток юридичної науки та законодавства в умовах воєнного стану і в повоєнній перспективі, еволюцію міжнародного права, а також вплив цифровізації на правову сферу та суспільство в цілому.

Міжнародна науково-практична конференція об'єднала більш як 20 докторів та кандадатів наук, докторів філософії з України, Литви, Норвегії, Франції та понад 50 здобувачів освіти (магістрів, аспірантів) зі всіх сфер юриспруденції. Учасниками конференції стали представники Національної академії правових наук України, Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака, Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Мамутова Національної академії наук України», а також низки закладів вищої освіти в Україні та за кордоном: Mykolo Romerio University (Вільнюс, Литва), ВНЗ «Київський університет ринкових відносин», Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського, ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Державного податкового університету, Державного торговельно-економічного університету, Донецького державного університету внутрішніх справ, Київського інституту Національної гвардії України, Класичного приватного університету, Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Національного університету оборони України, Національного університету «Чернігівська політехніка», Національної академії Служби безпеки України, Пенітенціарної академії України, ПЗВО «Київський міжнародний університет», Університету економіки та права «КРОК», Хмельницького університету управління та права ім. Леоніда Юзькова, Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського, Херсонського державного університету та інших.

Віriamo, що конференція й надалі буде важливим науковим майданчиком для глибокого професійного обговорення актуальних проблем юридичної науки в Україні та розробки комплексних наукових підходів до вирішення сучасних викликів.

Єлизавета ЛУГИНА НОТАРІАЛЬНА ПАЛАТА УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТ ЗДІЙСНЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВРЯДУВАННЯ НОТАРІУСІВ В УКРАЇНІ	43
Валерія МАРЧУК ПРОБЛЕМАТИКА ПРАВОВОГО СТАТУСУ БЕЗВІСТИ ЗНИКЛИХ ОСІБ В УКРАЇНІ	47
Богдана МИХАЙЛЕНКО ТРАНСПЛАНТАЦІЙНА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ В УМОВАХ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ	51
Олександр МОЗОЛЕВСЬКИЙ СТОРОНИ ДОГОВОРУ ПРО НАДАННЯ РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ ПОСЛУГ: ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	54
Наталія ПУЗИРНА ПОРЯДОК ВИРІШЕННЯ СПОРТИВНИХ СПОРІВ ТА ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТІВ У СПОРТИВНІЙ СФЕРІ	58
Яна ЦАРЕНКО ЦИВІЛЬНО-ПРОВАВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВИ ЗА ЗАВДАНУ ШКОДУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ НИМИ СЛУЖБОВИХ ОBOB'ЯЗКІВ	62
<i>1.4. господарське право, господарсько-процесуальне право</i>	
Вячеслав ВЕРХОГЛЯД ЦИФРОВІ ПРАВА ПАЦІЄНТІВ	66
Сергій ДЕНИСЕНКО АКУМУЛЮВАННЯ ДАНИХ ЯК ЗАГРОЗА ЕКОНОМІЧНІЙ КОНКУРЕНЦІЇ ПРИ КОНЦЕНТРАЦІЇ НА ЦИФРОВИХ РИНКАХ	69
Богдан ДЕРЕВ'ЯНКО ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ПРОГРЕСИВНОЇ ФОРМИ ІНВЕСТУВАННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ	73
Надія ЗАГРІШЕВА НАКЛАДЕННЯ АРЕШТУ НА МАЙНОВІ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ЯК СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФАКТИЧНОГО ВИКОНАННЯ РІШЕННЯ СУДУ	78

УДК 346.544.2

Богдан Володимирович ДЕРЕВ'ЯНКО,

провідний науковий співробітник Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Мамутова НАН України»

Київ, Україна

ORCID: 0000-0001-7408-8285

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ПРОГРЕСИВНОЇ ФОРМИ ІНВЕСТУВАННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ

Посткапіталістична глобалізована економіка окремих держав і світу вибудувала схему, в якій залежність від міждержавної та міжкорпоративної кооперації ще більша і глибша, ніж у класичній капіталістичній економіці. Кожна держава перманентно потребує внутрішніх та зовнішніх інвестицій. Без цього не буде розвитку, а згодом не стане і самої держави. Згідно із частиною першою статті 1 «Інвестиції» Закону України «Про інвестиційну діяльність» інвестиціями є всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (дохід) та/або досягається соціальний та екологічний ефект [1]. Надалі названий Закон перераховує різні види таких майнових та інтелектуальних цінностей. Та ці цінності мають далеко не однакове значення. Частина інвестицій є прогресивними, такими, що дозволяють революційно змінити технологію, процес виробництва, спосіб доставки, маркетингову стратегію, спосіб застосування чи використання сировини, матеріалів, товарів тощо. Такі інвестиції спираються на орієнтацію і впливають як продукт орієнтації виробника, продавця, користувача тощо на прогресивні науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи (НДДКР). Такі інвестиції набувають форму, значення і статус інновацій.

Класично можна вважати, що інноваційна діяльність є частиною інвестиційної діяльності і відрізняється від неї (виділяється із неї) окремою прогресивною складовою. Інноваціями є не просто вкладені кошти у вигляді інвестицій, а новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентноздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери [2, с. 17]. Різницю між інвестиціями та інноваціями можна чітко відчутити на прикладі України часів дії правового режиму воєнного стану. Завдяки інвестиціям (внутрішнім та іноземним) держава може виплачувати заробітну плату, стипендії, пенсії, виконувати соціальні зобов'язання, забезпечувати функціонування комунікацій, виготовляти і купувати зброю та боєприпаси і таким чином стримувати агресора від

спустошення та захоплення нових територій. А завдяки інноваціям, у разі їх появи, держава зможе назавжди подолати проблему виплат зарплат, пенсій, стипендій і соціальних платежів та/або зможе швидко накопичити великі фінансові ресурси і подолати переважну більшість проблем, зокрема і військових та/або зможе швидко переломити ситуацію на фронті і відновити свою територіальну цілісність та ін.

Як би парадоксально це не звучало, але участь держави у війні спонукає її суспільство до інноваційного розвитку і прогресу. В іншому випадку, держава, яка має менше різноманітних ресурсів, ніж її ворог, війну програє. У найбільшій війні XX століття інноваційні рішення у військово-промисловій сфері та подекуди у «мирних» галузях економіки мали місце у нацистській Німеччині, Японії, Великій Британії, США та деяких інших державах. Та інноваційні досягнення Німеччини програли інноваційним досягненням США у площині підводної та надводної морської війни, програли інноваційним досягненням Великої Британії і США у засобах зв'язку, медіа і комунікацій. Інноваційних досягнень Німеччини виявилось недостатньо для подолання переваги СРСР у людських ресурсах, які екстенсивно безжально використовувалися у війні. Інноваційних досягнень Японії, зокрема у площині хімічної і біологічної зброї виявилось недостатньо проти інноваційних досягнень США у створенні атомної зброї.

У війні України проти злочинного і підступного нападу російської федерації не в останню чергу завдяки винахідливості українських інженерів (зрозуміло, що також не можна применшувати значення військової та фінансової допомоги від країн-союзниць) майже вдалося досягти паритету у війні. Серед усіх окупованих з 24 лютого 2022 року до сьогодні українських територій переважна більшість була окупована саме у перші дні нападу, тобто внаслідок раптовості, несподіваності і підступності навали. В умовах гуманного ставлення до особового складу, дефіциту (особливо на початку 2022 року) засобів артилерії та боєприпасів до неї, у рази меншої кількості бронетехніки, морських і повітряних суден тощо українські інженери винайшли інноваційну асиметричну відповідь – використання безпілотних літальних апаратів (БПЛА), частину з яких пізніше було інноваційно модернізовано у надводні та підводні безпілотні апарати.

Крім БПЛА українські інженери, значна частина з яких працює у межах суб'єктів, що належать до суб'єктів малого та середнього бізнесу, модернізували значну кількість інших видів військової техніки, зокрема й іноземної. Цим вони заощадили або дали можливості заробити мільярди доларів США іноземним компаніям - надавачам різних видів озброєнь. Завдяки інноваційній активності у сфері оборони Україна увійшла до п'ятірки країн, які найдовше демонструють інновації, що перевищують очікування з огляду на рівень доходу країни, за рейтингом Global Innovation Index – рейтингом країн за здатністю до інновацій та успіхом в них,

започаткованим ще у 2007 році. Його веде Всесвітня організація інтелектуальної власності [3].

Та суб'єкти малого бізнесу, на нашу думку, можуть лише згенерувати певні інноваційні ідеї та розпочати їх практичну реалізацію. Надалі інноваційний процес мають продовжувати суб'єкти великого бізнесу, зокрема транснаціональні корпорації (ТНК). Так, у межах регіональної інноваційної системи ЄС саме ТНК є власниками провідних і високоефективних технологічних платформ, успішно формуючи ключові мережеві вузли і структуруючи інноваційно-виробничий та інформаційно-комунікативний процеси [4, с. 153]. Раніше нами вказувалося на переваги великих корпоративних об'єднань над іншими розрізненими суб'єктами. Більше того, «створення великих міжнародних промислово-фінансових об'єднань – ТНК дозволило країнам, де розташовані центральні компанії цих корпорацій, і в першу чергу США, контролювати світові ринки багатьох товарів, визначаючи напрямки світового економічного розвитку» [5, с. 6]. Тобто поява інноваційних рішень може іти «знизу», від індивідуальних винахідників чи суб'єктів малого бізнесу; але ефективно реалізувати інновації у промислових масштабах і виступити «законодавцем мод» на ринку певної продукції можна лише суб'єктам великого бізнесу.

У жовтні 2025 року нобелівську премію з економіки було розділено між трьома дослідниками. Темою премії було визначено технологічний прогрес, інновації та стале економічне зростання. Не будемо заглиблюватися, а наведемо лише окремі моменти із досліджень Джоела Мокіра (Joel Mokyr), який отримав свою частину премії за те, що «виявив передумови сталого зростання через технологічний прогрес». Дж. Мокір серед іншого аргументує, що трансформація суспільного ставлення до знань, науки, інновацій – це фундаментальний, а не другорядний чинник переходу до модерної економіки. Раніше це утворювала інтелектуальна еліта, транснаціональні мережі знань і віра в прогрес. Зараз потрібна інтеграція науки, технологій і практики (Useful knowledge + mechanical competence + інституційна підтримка), що разом породжують стале зростання; потрібні наукові пояснення інноваційних досягнень: замало знати, що щось працює, а треба мати наукові пояснення, чому це працює. А стале зростання породжується через інтеграцію Useful knowledge (корисних знань), mechanical competence (механічних компетенцій) та інституційної підтримки [6]. Тобто українські інновації мають із рівня малого бізнесу переходити до суб'єктів великого бізнесу і підтримуватися державою.

Молода дослідниця зробила пропозицію щодо державного стимулювання інноваційної діяльності через забезпечення фінансування інноваційних процесів за рахунок бюджетних коштів, формування механізму податкових стимулів, застосування програм підтримки підприємств, особливо малого та середнього бізнесу: надання податкових канікул,

впровадження ініціатив, що сприяють усуненню проблем ліквідності (наприклад, переконування банків продовжувати кредитувати бізнес, надання урядових гарантій під кредити або прямі кредити малому бізнесу, кредитних гарантій для експорту); спрощення і прискорення адміністративних процедур; реалізації програм працевлаштування, які дозволять малому й середньому бізнесу уникати тимчасових звільнень; спрямування державних закупівель до малих та новостворених підприємств із забезпеченням оперативної оплати рахунків [7]. Із цими стимулами та засобами інноваційні винаходи повинні виходити на рівень виробництва. Можна навести постулати більш ніж десятирічної давності: «у звичайному розумінні інноваційні процеси у складній виробничо-господарській системі – сукупність безперервних у часі і просторі прогресивних, якісно нових змін. Результат впровадження у господарську практику інноваційних процесів визнається нововведенням. Інноваційні процеси починаються у галузях науки, а завершуються прогресивними змінами у сфері виробництва» [2, с. 14].

Сьогодні українські суб'єкти господарювання кооперуються із великими зарубіжними компаніями - виробниками зброї із Великої Британії, ФРН, США, Туреччини, країн Балтії і Скандинавії та ін. І зрозуміло, що для подальшого імпульсу для активізації процесів появи нових інноваційних винаходів та промислової реалізації наявних треба приділяти увагу законодавству України про стимулювання інноваційної та і взагалі господарської діяльності, модернізації профільного Закону України «Про інноваційну діяльність» [8], а також адаптації законодавства інших держав, особливо *acquis* ЄС.

Список використаних джерел:

1. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18 вересня 1991 року № 1560. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 47. Ст. 646.
2. Деревянко Б.В. Правове регулювання інвестиційної та інноваційної діяльності: навч. посібник; МВС України, Донецький юридичний інститут. Донецьк: Видавничий дім «Кальміус», 2012. 204 с.
3. Найбільш інноваційні країни світу. Китай вперше у десятці, Україна в топ-5 «несподіваних» інноваторів. *NV Преміум*. 15 жовтня 2025 р. URL: <https://nv.ua/ukr/world/countries/rejting-krajn-za-innovaciyami-kitay-vpershe-u-desyatci-shveyariya-persha-de-ukrajina-50552417.html>
4. Ярема Т.В. Регіональна інноваційна система ЄС. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2022. Вип. 42. С. 150–154. DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2022-42-26>
5. Грудницька С.М., Деревянко Б.В. Економіко-правові питання формування та діяльності промислово-фінансових груп (історичний аспект).

Підприємництво, господарство і право. 2004. № 6. С. 3–7. URL: <https://repository.ndippp.gov.ua/handle/765432198/283>

6. Длігач А. Нобелівська премія з економіки – триумф інновацій і культури зростання. *Дзеркало тижня. ZN,UA.* 19 жовтня 2025. URL: <https://zn.ua/ukr/macroeconomics/nobelivska-premija-z-ekonomiki-triumf-innovatsij-i-kulturi-zrostannja.html>

7. Гріщенко А.В. Дослідження зарубіжного досвіду активізації інноваційної діяльності підприємства. *Економіка та суспільство.* 2024. Вип. 69. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-101>

8. Про інноваційну діяльність: Закон України від 4 липня 2002 року № 40-IV. *Відомості Верховної Ради України.* 2002. № 36. Ст. 266.

міжнародна науково-практична конференція
«МОДЕРНІЗАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ В ПЕРІОД ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ:
ПРОБЛЕМАТИКА ТА ПЕРСПЕКТИВИ»

МОДЕРНІЗАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ В ПЕРІОД ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ: ПРОБЛЕМАТИКА ТА ПЕРСПЕКТИВИ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
міжнародної науково-практичної конференції

Київ, 28 жовтня 2025

Українською та англійською мовами

Видається в авторській редакції

**Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів. За точність викладеного матеріалу
відповідальність покладається на авторів**

Наша адреса:
вул. Березняківська, 26-Б, м. Київ, Україна, 02152

Приймальня ректора: (044)295-66-04
Приймальна комісія: (050)383-01-08 Viber, Telegram
vstup.kumr@gmail.com